

3 НАРОДНОГО ДЖЕРЕЛА

УСНА НАРОДНА ТВОРЧІСТЬ У РІЗНИХ ВИДАХ МИСТЕЦТВА

Із сивої давнини покоління за поколінням творить і береже дорогоцінні перлини усної народної творчості. Вони переплітаються між собою, створюючи неповторні скарби мистецтва слова, вплітаються в інші види мистецтва.

Види мистецтва: література, музика, живопис, архітектура, скульптура, графіка, танець, кіно, театр.

Прислів'я, приказки

Вересень — рум'янець року.

Садок у вересні, що кожух у січні.

Як вересніє, то й дощик сіє.

Осінній час — сім погод у нас: сіє, гріє, віє, туманіє, шумить, гуде ще й згори йде.

Осінь на строкатому коні їздить.

ВАСИЛЬ СКУРАТІВСЬКИЙ

Василь Скуратівський — український народознавець, письменник. Народився на Поліссі. З дитинства любив читати. У 13 років вирішив стати письменником, написав першого вірша й надіслав до районної газети. Відповідь не забарилась — йому порадили більше читати і краще вивчати рідну мову та літературу. Однак хлопець був настирливим і про-

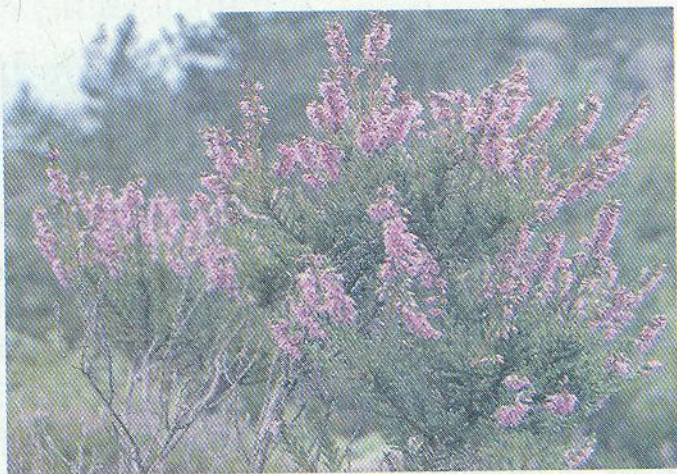
довжував надсилати до редакції свої нові вірші, байки, замальовки, дописи. Із часом їх почали друкувати.

Визнання письменнику принесли твори, присвячені традиціям, звичаям та обрядам українського народу.

ВЕРЕСНЕВИЙ ЧАС — СІМ ПОГОД У НАС

(Скорочено)

Назва першого гінця осені пов'язана з вересом — рослиною, вельми поширеною на всьому ареалі¹ Полісся. Цей вічнозелений кущ квітує із серпня і до кінця жовтня. Але найпишніше рожево-бузкове суцвіття вкриває соснові бори, торф'яники та піщані пагорби саме у вересні.

Верес, як і липові гаї, є дуже цінним медоносом. Щоправда, у наших краях вересовий мед не є в особливій пошані за його гіркуватий присмак.

Отже, на думку мовознавців, назва першого місяця осені безпосередньо пов'язана з буйним цвітінням вересу. Це ж спостерігаємо і в інших слов'янських народів: у білорусів — «верасень», поляків — «вжесень»; в перекладі з литовської мови «вересень» означає «місяць вересу», в латинській — «місяць цвітіння вересу».

¹ Ареал — територія поширення чого-небудь.

Сучасна назва вересня в нашому календарі закріпилася відносно недавно. У давньоруській мові зустрічаємо назву «зарев», що походить від жовтого кольору (саме о цій порі починає жовтіти листя).

Із середини вересня відлітають у вирій птахи. Наші пращури, побачивши в небі ключ журавлів, приказували: «Із чужої сторонки повертайтеся додомоньку!». При цьому годилося загорнути в хустину грудочку землі й тримати її до весни. Помітивши перший журавлиний ключ, що повертався з вирію, ту грудочку одразу заковували в полі чи на городі. Це означало, що весна буде щедрою і буйною.

- До якого жанру належить вислів — заголовок тексту?
- Склади продовження тексту, яке б розкривало зміст заголовка.
- Прочитай вірш Інни Кульської.
- **Вибери завдання:**

- 1) знайди, що об'єднує вірш з текстом Василя Скурятівського;
- 2) намалюй вересень за змістом двох прочитаних творів.

Робота в парі. Доведіть на основі прочитаного, що перший місяць осені називається вереснем від назви рослини — верес. Наведіть інші назви вересня й обґрунтуйте їх.

Робота в групі. Попрацюйте над створенням кадрів для відеофільму за двома прочитаними творами. Розподіліть ролі: сценарист, режисер, костюмер, актори, декоратор та ін.

ВЕРЕСЕНЬ

Щедрий місяць вересень
У віночку з вересу
Все добро, що в нього є,
Щиро друзям роздає.

От у свій найперший ранок
Він стрічає школярів:

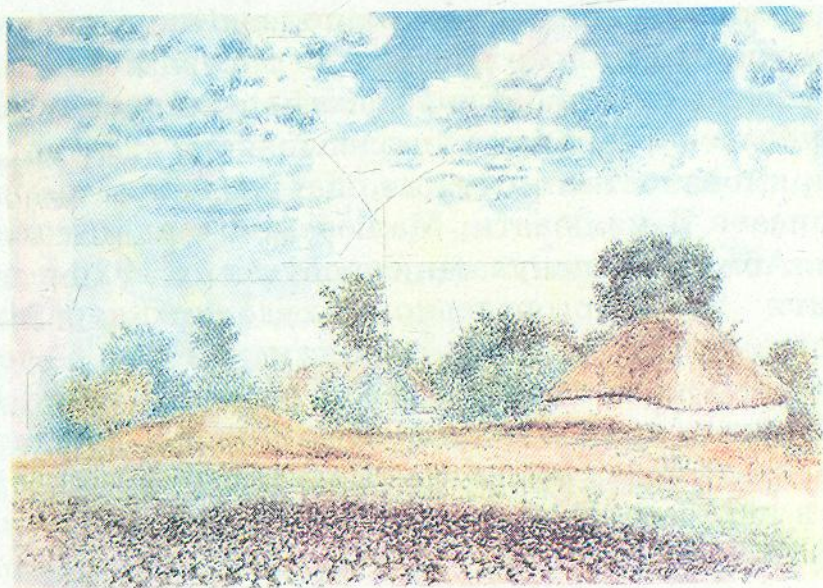
Дав і яблук на сніданок,
І жоржин — для вчителів.

Ось він їде на машині,
Кавуни везе, та дині,
Та солодку гору груш.
Нам везе. А то кому ж?

Он у лісі між дубами
Ставить кошики з грибами
І для білки, і для зайки,
І для доброї хазяйки.
Птиця з гамом-вереском
Зустрічає вересень.
В нього ж є і для пташні:
Обіруч сипне пашні!

Отакий-то вересень
У віночку з вересу.

ОСІНЬ У ЖИВОПИСІ

Катерина Білокур.
За селом